

دستور العمل حمایت از بیماران روانی مزمن و صعب‌العلاج در مراکز و بیمارستان‌های وابسته به وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - ۱۳۹۹

آبان ماه ۹۹

مقدمه

ماده ۱: تعاریف واژگان کلیدی

ماده ۲: هدف کلی

ماده ۳: اهداف اختصاصی

ماده ۴: ویژگیهای بیماران

ماده ۵: گروه هدف دستورالعمل

ماده ۶: شمول خدمات

ماده ۷: نحوه حمایت مالی و محاسبه هزینه‌ها

ماده ۸: نحوه پرداخت اعتبارات

ماده ۸: بسته‌های مورد حمایت

ماده ۹: تنظیم صورت حساب

ماده ۱۰: نظارت

ماده ۱۱: آدرس سامانه‌ها

ماده ۱۲: جزئیات بسته‌ها

این دستورالعمل در برگیرنده ضوابط و مقررات مربوط به نحوه حمایت از بیماران روانی مزمن در مراکز درمانی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است که در چارچوب مجموعه برنامه‌های اجرای طرح تحول سلامت و قانون بودجه سنواتی سال ۱۳۹۹ تدوین و ابلاغ می‌شود و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

ماده ۱: تعاریف واژگان کلیدی

۱-۱ وزارت: وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی دولت جمهوری اسلامی ایران

۱-۲ **بیماری‌های روانی مزمن و صعب‌العلاج:** به آن دسته از بیماری‌هایی گفته می‌شود که با وجود درمان، فرد به سطح کارکرد قبلی خود برنگشته و دچار افت شدید و مستمر کارکردهای فردی، شغلی و اجتماعی شده است. این تعریف می‌تواند هرکدام از اختلالات روانپزشکی مانند اختلالات خلقی، اختلالات وسواسی-جبری و اختلالات ناتوان کننده‌ای مانند اسکیزوفرنیا، اختلال اسکیزوافکتیو و اختلال دوقطبی را شامل شود.

۱-۳ **خدمت مورد حمایت:** کلیه خدمات سرپایی مورد اشاره در دستورالعمل

۱-۴ **بیمه‌های اصلی پایه بیمه تامین اجتماعی-بیمه سلامت ایرانیان-نیروهای مسلح**

۱-۵ **یارانه سلامت بیماران خاص و صعب‌العلاج:** به مبالغ اختصاص داده شده از منابع حمایتی در نظر گرفته شده برای حمایت مالی از بیماران در بخش دولتی گفته می‌شود.

ماده ۲: هدف کلی

حفاظت مالی بیماران گروه هدف در برابر هزینه‌های تشخیصی، درمانی، دارویی و توانبخشی

ماده ۳: اهداف اختصاصی

۳-۱ پوشش حداکثری سهم بیمار برای خدمات تایید شده در دستورالعمل

۳-۲ تجمیع و تحلیل خدمات ارائه شده به بیماران در قالب سامانه‌های ثبت عملکرد

۳-۳ نظارت حداکثری بر خدمات انجام شده

۳-۴ استقرار و نهادینه کردن پروتکل‌ها و راهنماهای مصوب برای مدیریت بیماری‌های روانی مزمن

ماده ۴: ویژگی‌های بیماران

الف: برای ورود بیماران در این بسته حمایتی وجود هر چهار شرط زیر (که باید به تأیید حداقل یک روانپزشک برسد) الزامی است

- ۱- گذشت بیش از یک سال از شروع اختلال روانپزشکی
- ۲- اختلال کارکرد فردی، شغلی یا تحصیلی بر اساس معیار GAF (بالاترین نمره در یک سال گذشته که دست کم دو ماه ادامه یافته باشد بیش از ۵۰ نباشد)
- ۳- پاسخ ناکافی و یا شکست درمانی در حداقل دو دوره درمان استاندارد
- ۴- سابقه حداقل یک بار بستری در بخش روانپزشکی در هر سال در دو سال اخیر یا سابقه دست کم چهار بار بستری در بخش روانپزشکی یا نیاز به نگهداری مداوم

ب: افراد دارای مشخصات زیر (که به تأیید مددکاری اجتماعی بیمارستان رسیده باشد) در اولویت هستند

- ۱- فاقد سرپرست بودن یا تنها زندگی کردن یا بی خانمان بودن
- ۲- تحت قیمومیت بودن
- ۳- دارا بودن بیماری جسمی همزمان
- ۴- وجود حداقل یک بیمار روانپزشکی (با مشخصات فوق) در دیگر اعضای درجه یک خانواده
- ۵- نیاز به حمایت اجتماعی با مصاحبه و بازدید محل سکونت
- ۶- دارا بودن عوارض روانی جدی و مزمن ناشی از COVID-19
- ۷- بیماران HIV مثبت

ماده ۵: گروه هدف دستورالعمل

تمامی بیماران ایرانی دارای بیمه پایه (۳ بیمه اصلی) مبتلا به بیماری‌های روانی مزمن و صعب‌العلاج، منطبق بر مفاد این دستورالعمل مشمول این برنامه می‌باشند.

ماده ۶: شمول خدمات

این دستورالعمل شامل **خدمات سرپایی** هر کدام از بیماری‌ها مطابق با دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت درمان وزارت بهداشت بوده که به تفکیک در صورت وجود استثنائات توضیح داده خواهد شد. خدمات بستری بیماران در این بسته قرار ندارد.

تبصره ۱: بیماران گروه‌های هدف در صورت راه اندازی سامانه استحقاق سنجی، چنانچه در دهک‌های درآمدی ۸.۹ و ۱۰ قرار گیرند، مشمول تخفیفات این بسته حمایتی نخواهند شد.

تبصره ۲: چنانچه بیماران گروه‌های هدف به خدماتی غیر از خدمات اشاره شده در بسته‌های حمایتی نیاز داشته باشند، سهم پرداختی آنها مانند سایر بیماران بوده و تعهدی برای معاونت درمان وزارت ایجاد نخواهد کرد.

تبصره ۳: بیمارانی که از کمک‌های بسته‌های حمایتی بیماران روانی سایر نهادها مانند بهزیستی استفاده می‌کنند از شمول خدمات این بسته خارج می‌شوند.

ماده ۷: نحوه حمایت مالی و محاسبه هزینه‌ها

حمایت مالی این دسته از خدمات از ۳ منبع تامین مالی می‌شوند:

✓ بیمه پایه

✓ منابع حمایتی این بسته

✓ بیمار

نحوه محاسبه هزینه‌های خدمات:

- مرکز درمانی موظف است هزینه خدمات سرپایی این گروه از بیماران را بر اساس سقف تعهدات بیمه پایه و مطابق با دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت درمان وزارت بهداشت، کتاب ارزش نسبی و دستورالعمل‌های مربوطه محاسبه نماید.
- در خدمات مشمول پوشش سازمان‌های بیمه گر پایه، سقف حمایت این بسته شامل فرانشیز بیمار بوده و در خدمات فاقد پوشش بیمه‌ای، میزان حمایت براساس درصدهای مندرج در بسته خدمتی (موضوع ماده ۸ این دستورالعمل) می‌باشد.
- این دستورالعمل مجزا از برنامه حمایت از بیماران نیازمند می‌باشد.
- این دستورالعمل ناقص حمایت‌های بیمه پایه و ردیف‌های خاص مربوط به این بیماران نمی‌باشد.
- اتباع بیگانه فاقد کارت یا ویزای قانونی مشمول این دستورالعمل نمی‌باشند.
- ایرانیان فاقد شناسنامه و اسناد هویتی با مراجعه به نیروی انتظامی یا مراجع ذیربط، پس از اعلام هویت و قرارگرفتن در پوشش بیمه‌ای می‌توانند از مزایای این بسته استفاده نمایند.

ماده ۸- نحوه پرداخت اعتبارات

- بیماران واجد شرایط پس از تأیید روانپزشک به واحد مددکاری اجتماعی یا کارشناس صاحب صلاحیت مرکز درمانی ارجاع داده خواهند شد و در صورت وجود معیارهای لازم، اطلاعات اولیه بیمار توسط کارشناسان فوق در سامانه **medicare** ثبت خواهد شد و پس از آن بیمار از تخفیفات لازم در بسته حمایتی برخوردار خواهد گردید. ضروری است که مستندات خدمات ارائه شده به بیمار، توسط مراکز درمانی / دندانپزشکی و داروخانه‌های منتخب در سامانه **medicare** ثبت گردد.
- متخصصان روانپزشک فعال در کلینیک‌های ویژه روانپزشکی بیمارستان‌ها، پس از تطبیق ویژگی‌های بیماران با معیارهای تعریف شده، بیماران واجد شرایط را طبق فرم پیوست ۱ (فرم ثبت اولیه اطلاعات بیماران روانی مزمن) به واحد مددکاری اجتماعی / کارشناس آموزش دیده مراکز ارجاع خواهند داد تا پس از بررسی پرونده بستری و سرپایی بیماران و احراز نهایی شرایط، ثبت اطلاعات بیمار در سامانه **medicare** صورت پذیرد.
- مراکز درمانی موظف به ثبت اطلاعات در سامانه‌های تعریف شده معاونت درمان وزارت بهداشت مطابق با راهنمای ثبت خدمات می‌باشند.
- پرداخت به بیمارستان‌ها منوط به تکمیل اطلاعات و ثبت مستندات در سامانه **medicare** می‌باشد.
- پرداخت اعتبارات به دانشگاه‌های علوم پزشکی منوط به تأیید عملکرد توسط واحد درمان اعتیاد و اختلالات روان مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌ها در معاونت درمان وزارت می‌باشد.
- دانشگاه اعتبارات مذکور را طبق فهرست اعلام شده از سوی معاونت درمان وزارت به حساب بیمارستان‌های مربوطه واریز خواهد کرد. مدیریت هزینه‌ها به عهده رئیس بیمارستان خواهد بود.
- اعتبار اختصاص داده شده به دانشگاه در ردیف کمک به درمان بیماران روانی در نظر گرفته شده است و معاونت درمان دانشگاه موظف است اعتبار موصوف را به مراکز مورد نظر براساس عملکرد ثبتی در سامانه‌های معاونت درمان وزارت تخصیص دهد.
- بیمارستان‌ها و مراکز درمانی ارائه دهنده خدمات موضوع این دستورالعمل، صرفاً مجاز به هزینه کرد اعتبارات مربوطه در قالب این دستورالعمل می‌باشند.
- ثبت ناقص و نادرست اطلاعات در سامانه‌های ثبت عملکرد، منجر به عدم تخصیص منابع تا زمان اصلاح در مهلت معین خواهد شد. بدیهی است پس از اتمام این مهلت معین، تامین خسارت وارده به عهده مسئولان مرکز ارائه دهنده خدمت می‌باشد.

ماده ۹: تنظیم صورت حساب

- از آنجایی که خدمات مشمول این دستورالعمل، خدمات سرپایی است و از منابع مختلف تامین مالی خواهد شد لذا لازم است:
- کلیه خدمات در سامانه مورد تأیید معاونت درمان وزارت بهداشت به دقت ثبت گردد.
 - تکمیل اطلاعات در سامانه بر اساس بازه زمانی تعیین شده حد اکثر تا یک ماه پس از اتمام هر فصل قابل انجام بوده و پس از آن امکان ثبت اطلاعات میسر نخواهد بود.

ماده ۱۰: نظارت

- نظارت بر اجرای برنامه به صورت مکانیزه و بر اساس گزارشات الکترونیکی و همچنین بازدیدهای حضوری و از طریق سامانه پیگیری خواهد شد.
- نظارت بر عملکرد واحدهای تابعه به عهده دانشگاه/دانشکده می‌باشد. مسؤولیت صحت اطلاعات و مستندات ثبت شده توسط مراکز بر عهده معاونت درمان دانشگاه/دانشکده می‌باشد.
- ستاد اجرایی وزارت بر اساس گزارشات سامانه‌های مدیریت اطلاعات، بر عملکرد دانشگاه/دانشکده نظارت می‌نماید.

ماده ۱۱: آدرس سامانه‌ها

- برای ثبت اطلاعات بیماران جدید و همچنین ثبت اطلاعات مربوط به خدمات ارائه شده توسط مراکز درمانی، کاربران با دریافت نام کاربری و رمز عبور وارد سامانه شده و در لینک‌های مرتبط، اطلاعات مورد نیاز را ثبت نمایند.
- آدرس سامانه ورود اطلاعات: سامانه **medcare**

بسته حمایتی بیماران روانی مزمن و صعب العلاج

نوع خدمت	نام خدمت	تناوب سالانه	تعداد مورد تعهد سالانه	درصد پرداختی بیمه	درصد پرداختی بیمار	درصد پرداختی یارانه	توضیحات
دارو	داروهای تجویزی توسط روانپزشک معالج	۱	طبق دستور پزشک	به توضیحات مراجعه شود			معاونت درمان سالانه حداکثر تا سقف ۵ میلیون ریال از هزینه نسخ تجویزی برای هر بیمار را متقبل می‌شود.
	خدمات روان درمانی	روان درمانی فردی با رویکردهای تحلیلی، شناختی، رفتاری، شناختی-رفتاری، حمایتی و هیپنوتراپی توسط روانپزشک به ازای هر جلسه حداکثر ۳۰ دقیقه ای (کد ۹۰۰۰۵۱)	۱۸	طبق دستور پزشک	۷۰	۱۰	۲۰
		گروه درمانی با رویکردهایی مانند تحلیلی، شناختی، رفتاری، شناختی-رفتاری، حمایتی، توسط روانپزشک به ازای هر جلسه به ازای هر نفر در گروه‌های ۸ تا ۱۲ نفر (کد ۹۰۰۰۹۶)			۷۰	۱۰	۲۰
خانواده درمانی، زوج درمانی، درمان زناشویی و سکس تراپی تا ۳۰ دقیقه توسط روانپزشک (کد ۹۰۰۰۹۳)	۱۰	۷۰	۱۰	۲۰			
خدمات دندانپزشکی		۱					معاونت درمان سالانه حداکثر تا سقف ۲۰ میلیون ریال از هزینه نسخ تجویزی برای هر بیمار را متقبل می‌شود.
خدمات کاردرمانی	کاردرمانی فردی برای بیماران روانپزشکی به ازای هر جلسه حداقل ۳۰ دقیقه‌ای (کد ۹۰۰۱۲۵)	۵۰	طبق دستور پزشک	۷۰	۱۰	۲۰	
	کاردرمانی گروهی برای بیماران روانپزشکی به ازای هر بیمار در هر جلسه حداقل ۴۵ دقیقه‌ای در گروه‌های ۸ تا ۱۲ نفره (کد ۹۰۰۱۲۷)	۵۰		۷۰	۱۰	۲۰	

تبصره ۱: کلیه خدمات بسته خدمتی بیماران روانی مزمن و صعب العلاج تنها در صورت ارائه در مراکز دانشگاهی و بر اساس تعرفه دولتی اعلام شده از جانب وزارت متبوع قابل حمایت می‌باشند.

تبصره ۲: در صورت عدم وجود هر کدام از خدمات در مراکز دانشگاهی و یا دولتی، معاون درمان می‌تواند نسبت به خرید خدمت مزبور در قالب قرارداد با بخش خصوصی و در سقف تعهدات سازمانهای بیمه گر (تعرفه دولتی) اقدام نماید.

تبصره ۳: حمایت فرانشیز سهم بیمار در خصوص داروها بر اساس داروهای تولید داخل و بر اساس قیمت پایه آن دارو محاسبه می‌گردد و چنانچه از یک ملکول قیمت‌های متفاوتی در بازار موجود باشد مابه التفاوت قیمت دارو تا قیمت پایه توسط بیمار پرداخت خواهد شد.

بسته حمایتی دندانپزشکی

نوع خدمت	نام خدمت	تعداد مورد تعهد سالانه	درصد پرداختی بیمه	درصد پرداختی بیمار	درصد پرداختی یارانه	توضیحات
خدمات دندانپزشکی (بیماران روانی مزمن صعب العلاج)	مشاوره و معاینه توسط دندانپزشک عمومی آگاه یا متخصص بیماری‌های دهان و ارائه خدمات مورد نیاز کشیدن، جرم گیری و بروساژ، آموزش بهداشت و رادیو گرافی توسط متخصصین مربوطه یا دندانپزشک عمومی آگاه		۷۰		۳۰	تا سقف ۲ میلیون تومان سالانه کلیه بیماران قبل از اقدامات درمانی ذکر گردیده مشاوره دندانپزشک متخصص بیماری‌های دهان را در پرونده خود داشته باشند.
	ارائه خدمات مورد نیاز بیمار: ترمیم دندان با یا بدون عصب کشی، جراحی دندان نهفته، جراحی ریشه در نسج نرم و سخت، ارتودنسی درمانی، درمان‌های ایمپلنت و پروتز در صورت ضرورت، ژنژیوپلاستی یا ژنژیوپلاستی توسط متخصصین مربوطه یا دندانپزشک عمومی آگاه		۰	۰	۱۰۰	

- دستور العمل حمایت دندانپزشکی از بیماران روانی مزمن و صعب‌العلاج در مراکز و بیمارستان‌های وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراکز طرف قرارداد، شامل آن دسته از بیمارانی می‌گردد که دارای پرونده دندانپزشکی بوده و معاینات دوره‌های دندانپزشکی (حداقل سالی دو بار) را دریافت می‌نمایند.